

Szakmai beszámoló a Kisalföldi Szemle V. kötetének megjelentetéséről

A Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára a Nemzeti Kulturális Alap 204188/00467 számú pályázatán 500 ezer forintot nyert az **évkönyveként is szolgáló Kisalföldi Szemle V. kötetének** megjelentetésére. A támogatás fedezetet nyújtott arra, hogy a könyvet – az előző kötetekkel megegyező formátumban – 500 példányban kinyomtathassuk.

A kötet első részében hét, egymást témáik időrendjében követő tanulmány olvasható: hatot közülük levéltárunk munkatársai készítettek, a hetedik pedig a Veszprém Megyei Levéltár egyik munkatársát dicséri. Néma Sándor a Győr közelében, a Rábca folyó mentén elhelyezkedő Abda község 1560 és 1830 közötti költözéseivel, illetve a szomszédos Győr várossal és Börcs faluval kialakult határkonfliktusaival foglalkozik, a korabeli térképek mellett összeírások és tanúvallatási jegyzőkönyvek felhasználásával. Hegedüs Zoltán – a vármegyei szabályrendelet történetének és jogszabályi alapjainak ismertetését követően – Győr vármegye 17–18. századi statutumalkotó tevékenységét vizsgálja, korszakok és témák szerint csoportosítva a fennmaradt rendelkezéseket. A függelékben felsorolja az 1580–1640 közötti statutumokat, emellett közöl fél tucat érdekesebb, magyar nyelvű rendeletet is. Szabó Zoltán a 17. és a 18. században Győr vármegyét érintő pestisjárványokkal foglalkozik, kitérve a hatóságok közegészségügyi intézkedéseire és a betegek kezelésére is. Dancsecz Mónika a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók 1874 augusztusában Győrött tartott nagygyűlésének történetét dolgozta fel: ennek keretében behatóan ismerteti a gyűlés szervezésének nehézségeit, az azzal kapcsolatos sajtóhíreket, sőt -polémiát, illetve magát a gyűlés lefolyását, az egyes szakosztályok tevékenységét, végül pedig a nagygyűlés Győrött fellelhető relikviáit. Nagy Szabolcs – a Győri királyi Törvényszék korabeli büntetőperes iratainak felhasználásával – az 1919-es Tanácsköztársaság alatt vállalt funkciójuk illetve elkövetett cselekményeik miatt a kommün bukása után bíróság elé állított személyek tetteinek büntetőjogi minősítésével (köztörvényes vagy politikai) és a rájuk kiszabott ítéletekkel foglalkozik. Nagy Róbert tanulmányában a Győr és Pápa közt félúton fekvő Gyarmat község határában 1944. április 13-án lezuhant amerikai bombázó repülőgép történetét dolgozta fel, a korabeli hivatalos iratok mellett az egykori szemtanúktól szerzett információkat is felhasználva. Áldozó István a győri Magyar Vagon- és Gépgyár 1944–1945 fordulóján Nyugatra, akkor még német birodalmi területre szállított szerszámgépeinek és berendezéseinek háború utáni sorsával foglalkozik,

részletesen ismertette az azok felkutatása és hazaszállítása érdekében tett (sok esetben hiábavaló) erőfeszítéseket.

A kötet második, „Kitekintó” című részében olvasható három írás célja egyrészt az olvasók, illetve a kutatóknak szándékozók tájékoztatása levéltárunk tevékenységének bizonyos részeiről, másrészt pedig bemutatkozási lehetőség biztosítása egyes, nálunk kevésbé ismert társintézmények számára.

Tatai Zsuzsanna kronologikusan ismerteti a levéltárnak az elmúlt évtizedben szlovákiai intézményekkel kiépített kapcsolatait, a Nagymegyér városával történt kapcsolatfelvétellel kezdve, majd a révkomáromi fióklevéltárral, végül pedig a Nyitrai Állami Levéltárral kialakítottakkal befejezve. Az eközben kialakult jó személyes és munkakapcsolatok minden bizonnyal lehetővé teszik, hogy a jövőben a levéltárak munkatársai a közös történelmi múlt feltárására irányuló nemzetközi projekteken is együttműködjenek.

Peter Keresteš a Nyitrai Állami Levéltár kialakulásának történetét osztja meg az olvasókkal, majd részletesen ismerteti az ott őrzött közel 12 kilométernyi iratanyag provenienciáját és tárgyi összetételét. Az intézményben található Komárom, Nyitra és Bars megye fennmaradt dokumentumai, továbbá az egyes nemesi családokat illetően kiemelkedően gazdag gyűjteménnyel rendelkezik. Dolgozatának köszönhetően a magyarországi kutatók ezentúl várhatóan bátrabban, részletesebb ismeretek birtokában, s ebből következően remélhetőleg mind nagyobb számban fogják felkeresni a levéltárat.

Oľga Kasalová hasonló célú ismertetést ad a révkomáromi fióklevéltárról, ahol négy és fél kilométernyi dokumentumot őriznek. Ennek legértékesebb részét Komárom város 16–20. századi iratanyaga képezi, mellette pedig mezővárosok és falvak, valamint járási szintű szervek iratai találhatóak itt. Írását különösen hasznossá teszi az, hogy részletesen ismerteti a levéltári kutatás Szlovákiában érvényes szabályait, így a máshonnan érkező kutatót már nem érheti kellemetlen meglepetés.

Kisalföldi Szemle V.

TABULA SPECIALIS IV.
EPISCOPALIS DIOECESIS JAURINENSIS
EXHIBENS
ARCHI-DIAONATUM RÁBENSEM.

Explicatio:

Oppidum cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

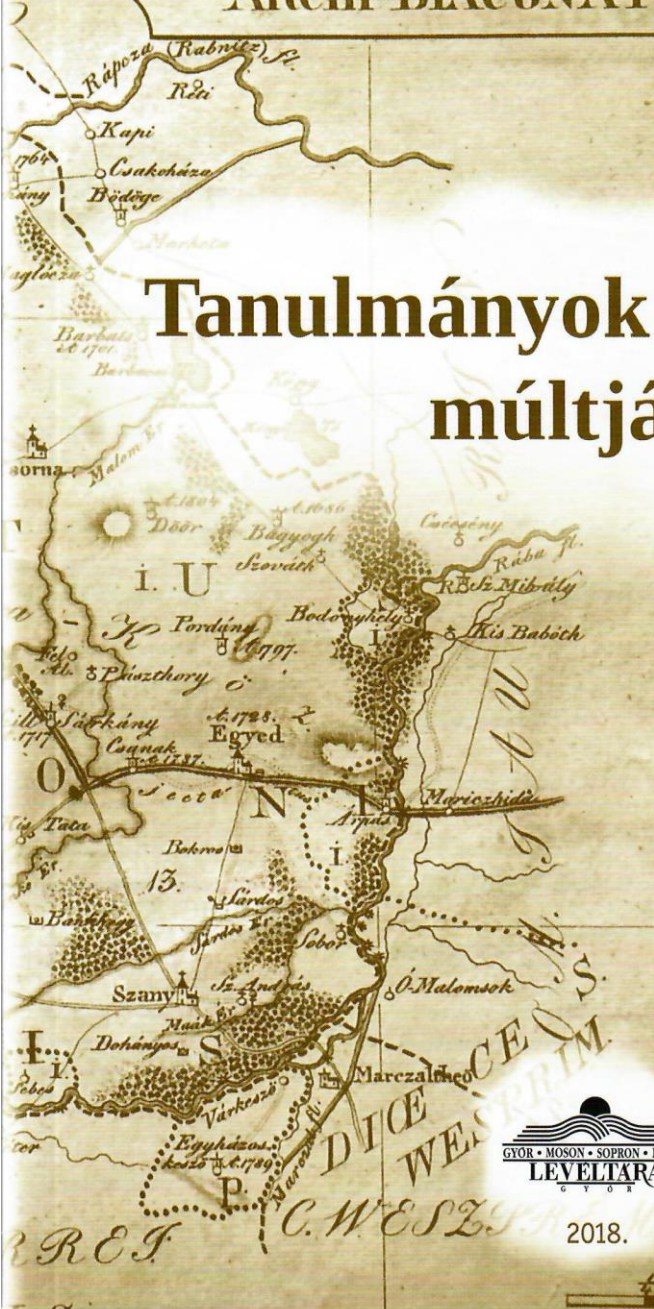
Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Parochia cum Parochia.

Tanulmányok a Kisalföld
múltjából

2018.

Milliaria Hungarica.